

otrok pod dvema letoma, kateri so se izročili v varstvo proti plačilu. Na Goriškem sprejel se je novi lovski zakon.

Ako se bode pričeto delo nadaljevalo in se posebno uvede moderni kazenski zakon, primerno kazensko postopanje, svobodni tiskovni zakon in izvanprepirno postopanje, imeli bomo na Avstrijskem kmalu zakone, primerne sedanjim razmeram.

V Ljubljani, ob novem letu 1897.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Zdražitelj ne pridobi tirjatve, ako pri dražbi ni postopal v dobri veri, bodisi, da je tirjatev vknjižena.

Ana N. imela je tirjati pri Jožefu in Neži N. iz pogodbe z dne 30. januarija 1884 ostanek kupnine v znesku 386 gld. 45 kr., ki se je na posestvu slednjih zastavnopravno zavaroval. Vsled prisojila z dne 22. maja 1894. št. 8150 pripadlo je po Ani N. od teh 386 gld. 45 kr. Jožefi N. delnih 59 gld. 96 kr., ki so se zemljiško-knjižno prenesli na njeno ime.

Jakob C. pridobil je za neko svojo tirjatev pri Jožefi N. z odlokom z dne 4. septembra 1895. št. 18340 izvršilno nadzastavno pravico do njene omenjene tirjatve v znesku 59 gld. 96 kr., je to izvršilo nadaljeval, a še pred dnevom izvršilne dražbe umrl. Zdražitelj Ivanu B. prisodila se je tirjatev 59 gld. 96 kr. z listino z dne 15. januarija 1896, št. 779 in je le-ta v zemljiški knjigi izposloval prenos izdražene tirjatve na svoje ime.

S tožbo de praes. 23. februarija 1896, št. 3233 tirja Ivan B. od Jožefa in Neže N. plačilo prisojene mu tirjatve v znesku 59 gld. 96 kr. s pr.

Omeniti je še, da je glasom poverjene izbrisne pobotnice z dne 27. februarija 1895 bilo tega dne že teh 59 gld. 96 kr. s pr. Jožefi N. od strani Jožefa in Neže N. plačanih in da se je Ivanu B. pred dražbo in pri isti pobotnica pokazala z zagotovilom, da je znesek le še indebite vknjižen. Tudi priča Jožefa N. potrdila je, da je res dne 27. februarija 1895 dobila od svojih 59 gld. 96 kr. s pr. zadnji petak.

Za m. del. okrajno sodišče v C. odbilo je z razsodbo z dne 19. junija 1896, št. 9864 tožbeni zahtevek poleg navedbe gorenjega stvarnega položaja iz sledečih razlogov:

Toženca (Jožef in Neža N.) vpirata se plačilu z vgovorom, da sta omenjeno tirjatev plačala Jožefi N. že 27. februarja 1895. l. — dokaz temu pobotnica cit. dati — toraj že davno pred 4. septembrom 1895. l. t. j. pred vknjižbo Jakoba C., in da le-ta ni pridobil nadzastavne pravice v dobri veri, ker sta mu toženca že pred njegovo vknjižbo pravila o tem plačilu in mu tudi pokazala navedeno izbrisno pobotnico in da je vrhu tega prvotoženec dne 14. decembra 1895. l. pri izvršilni dražbi tožniku povedal, da je tirjatev že plačana in da mu je on in sodni komisar z istim zagotovitvom kazal tudi izbrisno pobotnico, da je toraj Ivan B. že prej in pri prodaji vedel, da je prepirna tirjatev že plačana in da kupi neobstoječo tirjatev. Sicer je res — kar trdi tožnik — da se nanaša misel §-a 469. o. d. z. — da zastavna pravica s plačilom zavarovane tirjatve ugasne — le na pravno razmerje med hipotečnim dolžnikom in upnikom ter da je tretjemu nasproti hipoteka obstoječa brez vgovora plačila. Pri tem pa je potrebno, da se nahaja tretji v dobri veri, bodisi, da nastopi kot neposredni pridobivalec, bodisi kot zdražitelj tirjatve. To sledi že per analogiam iz določeb §-ov 307. in 456. o. d. z. in sploh iz zakonitega smisla, da zakon nikakor ne ugoti nepoštenosti. Tista oseba toraj, ki je imela izkazano vednost o sicer resnični, v javni knjigi pa ne pojasnjeni razmeri, se na knjižni stan nikakor ne more sklicevati. V predležčem slučaju je s pobotnico z dne 27. februarja 1895. l. dokazano, da je bila omenjena tirjatev že poplačana prej, ko je pridobil Jakob C. nadzastavno pravico. Tukaj pa ni potrebno preiskovati okolnost, ali je bil Jakob C., ko je pridobil zastavno pravico, v dobri veri ali ne; prašanje je samo, ali je bilo tožniku znano, da je bila omenjena tirjatev poplačana (sc. v momentu dražbe) t. j. ali je bil tožnik pri dražbi tirjatve v dobri ali zli veri? Z ozirom na to pa je tožnik sam priznal, da mu je prvotoženec dne 14. decembra 1895. l., ko se je vršila dražba, in tudi že enkrat prej povedal, da je tirjatev plačana in da mu je pri dražbi tudi pokazal pobotnico. S tem je tožnik sam priznal, da je bil mala-fide zdražitelj in se je toraj moral tožbeni zahtevek odbiti.

Na tožnikovo apelacijo, v kateri se razpravlja, da je njega smatrati naslednikom Jakoba C. in previdenim z ravno istimi pravicami, ker je vstopil on (tožnik) na mesto bona fide vknjiženca Jakoba C. potom prisojila; da s predloženjem pobotnice same ni še dokazano plačilo; da bi se na tak način vsako zdraženje hipotečne tirjatve dalo izjaloviti itd. — ugodilo je višje sodišče v G. z odločbo z dne 7. oktobra 1896, št. 6639 tožbi in je obsodilo toženca v plačilo zahtevanih 59 gld. 96 kr. s prip. ter stroškov I. in II. inštancije iz sledečih razlogov:

Iz določbe §a 469. o. d. z. brez dvombe sledi, da se ima nasproti upniku ugasnena, pa z zemljiško zastavno pravico na posestvu zavarovana tirjatev še nadalje veljavno smatrati nasproti temu, ki v dobri veri in zaupanji na javno knjigo zadobi pravico glede obstoječe tirjatve. To se v tem slučaju ujema glede Jakoba C., ki je vsled odloka z dne 4. septembra 1895, št. 14340 zadobil izvršilno nadzastavno pravico na hipotečno tirjatev Jožefe N. Sicer sta toženca vgovarjala, da bi bil Jakob C. dobre vere, ko si je pridobil izvršilno nadzastavno pravico na hipotečno tirjatev Jožefe N. in sta dokaz ponudila, da je prvotoženec Jožef N. pred to pridobitvijo njemu, kazaje dotično izbrisno pobotnico z dne 27. februarja 1895. l., naznanil, da je prepirna hipotečna tirjatev že plačana. Pa ta dokaz po sumni priči Jožefi N. je zanikavno izpadel; dokaz po glavni prisegi pa v tem slučaju ni dopusten. Ako se tudi ne ozira na to, da je dejanje, o kojem se je dokaz ponudil, samo na sebi jako neverjetno, ker Jožef N. pred vknjižbo izvršilne nadzastavne pravice na korist Jakoba C. ni imel povoda ž njim o že dovršenem plačilu hipotečne tirjatve sploh govoriti, bi se tudi ne mogel tožnik nikakor več poučiti o pravilnosti ali neresničnosti dokazne okolnosti, ker je neprepirno, da je Jakob C. med tem že umrl in ker zaslišani priči Jožefi N. iz lastne vednosti o tem ničesar ni znanega in ker je naložena, a vrnena, glavna prisega vsled tega nedopustna. Ponujani dokaz je pa poleg tega tudi popolnoma neodločilen, ker Jakob C. iz samega pripovedovanja hipotečnega dolžnika Jožefa N. in tudi iz tega, da mu je predložil izbrisno pobotnico, nikakor še ni mogel ali celo moral priti do onega pozitivnega prepričanja o istinito dovršenem plačilu hipotečne tirjatve, vsled kojega bi se edino zamoglo dvomiti o njegovi dobri veri prilikom pridobitve izvršilne nadzastavne pravice. Če je pa dobro-

vernost Jakoba C. dognana in ž njo obstanek hipotečne tirjatve njemu kot pridobitelju izvršilne nadzastavne pravice nasproti, potem sploh ni merodajna več dobrovernost tožnika pri zdražbi hipotečne tirjatve. Kajti efekt zastavne pravice javi se v pravici upnikov, da se pridobi plačilo s prodajo zastave, če dolжник pravočasno ni plačal (§ 461. o. d. z.). Ker je Jakob C., kakor se mora povsem smatrati, dobroverno pridobil svojo izvršilno nadzastavno pravico, se mu ne more jemati pravice, zahtevati, da se po predpisih o. s. reda zastavljeni predmet proda; za njega obstoječa hipotečna tirjatev je kot taka t. j. kot obstoječa tirjatev njegov predmet za poplačilo. Na tem pa ne preminja ničesar okolnost, da je pri dražbi hipotečni dolжник kupcem naznanil, da je tirjatev plačana, in da ne obstoji več in jih svaril pred draženjem; kajti morala bi se priznati hipotečnemu dolžniku pravica, da pozneje na tak način izjalovi realizovanje vsake, tudi dobroverno zadobljene hipotečne tirjatve in s tem hipotečnemu upniku zakonito pravico, pridobiti iz zastave svoje plačilo, če bi se pripisovalo količkaj vpliva onim navedbam hipotečnega dolžnika. Toraj se načela za mala fide pridobitev formalno veljavne, materijalno pa neveljavne knjižne pravice na zdražitelja te pravice ne morejo uporabljati.

Na revizijo tožencev, v koji se poudarja, da je pridobil Ivan B., kakor vsak drugi vknjiženec v zemljiški knjigi svojo pravico originarno in da velja torej zanj ravno tako načelo potrebne dobrovernosti, koje ima biti pri vsaki, kakoršnikoli slični zemljiško-knjižni vknjižbi merodajno, kot neobhoden predpogoj pridobitve materijalno ugasnele, a formalno še vknjižene tirjatve, premenilo je najvišje sodišče z odločbo z dne 2. decembra 1896, št. 14034 naredbo II. inštancije in potrdilo prvosodno razsodbo iz njenih in iz nastopnih razlogov.

Toženca ne zanikata položaja, kakor je v tožbi naveden; vgovarjata pa, da je bila vtožena tirjatev za izvršilne dražbe (14. decembra 1895. l.), ko jo je tožnik zdražil, že poplačana; da je bilo to tožniku tačas znano; da se ta kot slaboverni zdražitelj tem manj zamore sklicevati na javno knjigo, čim tudi Jakob C. izvršilne zastavne pravice na tirjatev Jožefe N. ni zadobil v dobri veri, kajti Jakobu C. je tudi Jožef N. že prej pravil o poplačilu

tirjatve. Temu nasproti sklicuje se tožnik na § 469. o. d. z., po kojem za ugasnitev hipoteke ne zadostuje plačilo dolga samo na sebi, ker marveč ostane hipotečno zemljišče tako dolgo zastavljeno, da je zadolžnica izbrisana iz javne knjige, in se sklicuje na to, da je vstopil v položaj Jakoba C., koji je 4. septembra 1893. l. izvršilno nadzastavno pravico na prepirno tirjatev 59 gld. 96 kr. s pr. dobroverno zadobil. Toda § 469. o. d. z., je v interesu publicitete zemljiške knjige in varnosti zemljiškega kredita izdana izjemna določba z ozirom na § 1412 o. d. z., po kojem praviloma ugasne zaveza potom plačila in je za uporabo §-a 469. o. d. z. neobhodni predpogoj, da je zadobil pridobivalec dotično tabularno tirjatev v zaupanji na javno knjigo, toraj v dobri veri; kajti nepoštenosti zakon sploh ne more biti naklonjen. Ker je pa tožnik v repliki izrecno pripoznal, da mu je Jožef N. dražbenega dne 14. decembra 1895. l. in že prej enkrat, kažoč mu legalizovano pobotnico, povedal, da je tirjav že plačana, ni postopal dobroverno pri pridobitvi tirjatve in se toraj ne more sklicevati na citovano določbo zakona. Tudi na dobrovernost prednika Jakoba C., kojo sam trdi, toženca pa zanikujeta, se tožnik ne more sklicevati, ker se mora prašanje o dobri veri zadnjega pridobivalca tabularne tirjatve na čas ozirati, ko je isto pridobil. Iz teh razlogov in v ostalem iz razlogov I. instancije bilo je tožbo odbiti in v tem smislu revizijski pritožbi tožencev ugoditi.

Dr. Jamšek.

b) Če se je uvedlo postopanje o dokazu smrti in ta dokaz priznal dognanim, ni treba posebnega izreka o razvezi zakona. — Zagovornik zakonske zveze ni pravdna stranka in toraj ne more zahtevati povrnitev stroškov.

Vsled prošnje Tomaža K. de pr. 25. aprila 1896, št. 3415 za rabsodilo, da se med njim in Marijo K. roj. J. dne 8. avgusta 1880. l. v R. skleneni zakon izreče razvezanim, ugodilo je deželno sodišče v Lj. z rabsodilom z dne 5. septembra 1896, št. 7667.

Višje deželno sodišče v G. je pa z naredbo z dne 5. novembra 1896, št. 10428 vsled rekurza zagovornika zakonske zveze proti temu rabsodilu, rabsodilo prve instancije razveljavilo in prošnjo Tomaža K. odbilo.

Razlogi:

V predležem slučaju se ni vršilo postopanje, urejeno po §-ih 1. do 9. zakona z dne 16. februarja 1883, št. 20. drž. zak. v svrhu proglasitve Marije K. roj. J. za mrtvo in se toraj s sklepom deželnega sodišča v Lj. z dne 23. avgusta 1895, št. 6356 tudi ni proglasila Marija K. roj. J. za mrtvo. Vodil se je marveč dokaz smrti Marije K. po pričah in se je vsled tega vršilo v §-u 10. navedenega zakona odrejeno postopanje in se je potem s preje navedenim sklepom tudi razsodilo, da je dokaz smrti dognan. Po §-u 9. navedenega zakona mora se zajedno s proglasitvijo za mrtvega ali posebej vsekako izreči, da se ima zakon smatrati razvezanim. Prav nikake zakonite določbe pa ni za slučaj, da se je vodil dokaz smrti in sodno priznal dognanim. Toraj nima uporaba one določbe, dane le za slučaj proglasitve za mrtvega, pri omenjenem dokazovanju smrti nikake zakonite podlage. Na drugi strani pa glede na predležeče sodno razsodilo, da je smrt Marije K. roj. J. dokazana in da je ista nastopila dne 2. februarja 1891. l., tudi ni nikake pravne potrebe po posebnem razsodilu, da je smatrati zakon razvezanim, in je toraj dotična prošnja Tomaža K. brezpredmetna. Zagovornik zakonske zveze postavi se uradoma v javnem zajmu, radi česar se ne more smatrati kot pravdna stranka, ki more zmagati ali podleči, radi česar in ker tu v obče ni spornega postopanja, se določbe §-ov 24. do 26. zakona z dne 16. junija 1874, št. 69. drž. zak. ne morejo uporabljati na zaznamovane rekurzne stroške zagovornika zakonske zveze, temveč mora izrek o istih odpasti.

c) Določba §-a 96. obč. drž. zak., po kateri izgubi zakonski drug pravico izpodbijati veljavnost zakonske zveze, kadar potem, ko je zvedel zadržek, dalje v zakonu živi, ne razteza se na slučaj nezmožnosti za opravljanje zakonske dolžnosti.

V tožbi, ki jo je vložila od mize in postelje ločena J. J. Ka roj. J-eva zoper zakonskega svojega druga J. J. dne 15. decembra 1894, pod št. 8799 zahtevala je, naj se za razvezano proglasi zakonska zveza, sklenena med njima slovom poročnega lista dne 9. septembra 1888. l. zaradi nezmožnosti toženčeve za opravljanje zakonske dolžnosti. Z razsodbo od 12. februarja 1896, št. 684

ugodilo je deželno sodišče v Trstu le temu zahtevku iz teh-le razlogov:

Slovom §-a 44. obč. drž. zak. izrekata v ženitni pogodbi dve osobi raznega spola na način, po zakonu določeni, svojo voljo: a) da bosta živela v nerazdružni zvezi, b) da bosta otroke rodila ter jih izrejala in c) da si bosta drug drugemu pomagala. Med glavne potrebnosti vsake pogodbe in vsake zadružne obvezanosti, iz pogodbe izvirajoče, šteje se razen možnega in dejanskega soglašanja (§-i 48.—59. obč. drž. zak.) tudi možnost, da se izvrši ono, kar se je pogodilo. Temu dosledno potrebna je za veljavo ženitne pogodbe fizična in moralna možnost, da se pospeši svrha zadružnosti, ker nihče ne more imeti ne pravice, ne obvezanosti do nemožnih stvari. Zakonske zveze glavna svrha je rojenje in sploh kakor pravi najvišje odločilo od 25. februarija 1837 ugašenje prirodnega pobujenja na način, dostojanstvu človeka odgovarjajoči, ker zarajanje otrok ni v izvolji zakonskih drugov. Neprenehljiva in neozdravljiva nezmožnost za opravljanje zakonske dolžnosti stvarja po §-u 60. obč. drž. zak. zakonski zadržek, ako je obstajala, še predno je bila sklenena zakonska zveza; in ker zakonita ta določba ne razlikuje, da bodi le-ta nezmožnost za opravljanje zakonske dolžnosti absolutna (splošna), ali da bodi samo relativna (glede določene kake osebe), proglasiti je zakonsko zvezo za neljavno, kadar eden soprogov ne more izpolnjevati svoje obljube napram drugemu svojemu soprogu. Omenivši zakonita le-ta načela in posledice iz njih izvirajoče, smatralo je sodeče sodišče pravno dokazanim na temelji soglasnega mnenja sodnih veščakov, zdravnikov dr. V. in dr. X.: da je bil današnji toženec absolutno nezmožen za opravljanje zakonske svoje dolžnosti od početka zakonskega svojega življenja in ves čas istega z današnjo tožnico, da je le-ta nezmožnost toženčeva psihična, da je neozdravljiva, ker se temelji na psihopatična spolna (sessuvalna) fakta in da je le-ta toženčeva sessuvalna psihopatija nastala v njem še predno je sklenil zakonsko zvezo z današnjo tožnico in da je temu dosledno nastopila v njem ta nezmožnost za opravljanje zakonske dolžnosti še pred sklenitvijo iste zakonske zveze. Opirajoč se na to še na mnenje sodnega veščaka M. dr. L. N., slovom katerega je tudi on soglašal, da je današnji toženec nezmožen opravljati zakonske svoje dolžnosti z današnjo tožnico, dasi bi jih morda vršil na kaki drugi osobi in uvažujé obedveh

stranek določno priznanje, da ni bilo med njima nikdar izvršeno poltno občenje v vseh šestih letih zakonskega njiju življenja, prepričalo se je sodeče sodišče za trdno, da ni mogel opravljati toženec zakonskih svojih dolžnosti z današnjo tožnico, da teh dolžnosti vršiti ne more in da jih tudi vršiti ne bo mogel, in ker ne more izpolnjevati svoje obljube, tožnici svečano dane, ugodilo je z mirno vestjo tožničinemu zahtevku, in dovolivši temu dosledno, zahtevati razveljavljenje zakona, obsodilo je toženca na podlagi §-a 398. ces. pat. od 1. maja 1781, št. 13. zb. just. zak. in §-a 24. zak. od 16. maja 1874, št. 69. drž. zak. v povračilo pravnih stroškov.

Zoper to razsodbo vložila sta toženec in zagovornik zakonske zveze apelacijo.

Višje deželno sodišče tržaško odbilo je z odločbo od 21. aprila 1896, št. 1547 obe apelaciji in potrdilo razsodbo prve instancije.

Razlogi:

V sodnem postopanju ni prav nobene zanemarjenosti ali zanikernosti v uporabi pravil, sodnim redom za pravdanje določenih; izvajanja o pravdni stvari niso nedostatna, kakor poudarja toženec; zagovornik zakonske zveze zadostil je povsem določbam §-a 17. dvorn. dekr. od 23. avgusta 1819, št. 1595. zb. just. zak. in sodni veščaki, poklicani, da izreko svoje mnenje, pregledali so toženca razne krate, istotako zaslišali so stranke razne krate in prečitali in uvaževali so vse raztežne spomenice, po tožencu njim izročene, na kolikor bi jim iste rabiti mogle, in presodili so na podlagi pozvedenih in vgotovljnih okolišnosti vso stvar po vseh pravilih vednosti in umetnosti. Ker nista bili soglasni mnenji sodnih veščakov M. dr. L. N. in dr. V., s prva poklicanih, bil je izbran z ozirom na določbo dvorn. dekr. od 3. maja 1792, št. 12. zb. just. zak., tretji sodni veščak v osebi P. dr. X. in na podlagi mnenja le-tega sodnega veščaka, ki je v bistvu soglasno z mnenjem dr. V., smatrati je pravno dokazanim prav ono, kar je jedino odločilno v navzočni pravdi. Res je sicer, da se je toženec vpiral izvolitvi P. dr. X., ali le-ta vpiranja, nahajajoča se v zapisniku od 23. septembra 1895. leta niso se opirala na posebne razloge, po katerih bi se moglo opravičiti njegovo izključenje kot sodni veščak; vrh tega je nedvomno, da je vodila zagovornika zakonske zveze, ki je pred-

lagal zdravnika P. dr. X. za sodnega veščaka, samo in jedino ta namera, da bi se razjasnilo ono, v čemer nista soglašala oba sodna veščaka, s prva za to poklicana in da bi se vgotovilo ono, kar je bilo treba dati na čisto in na jasno. Vsa izvajanja v tem oziru v apelacijski pritožbi, so zakasnela in nikakor ni možno ozirati se na nje. Kakor se pa vidi iz zaključkov sodnih veščakov dr. V. in dr. X., njiju mnenji si ne stojita drugo drugemu nasproti, kajti oba imenovana sodna veščaka sta soglasno izrekla o nezmožnosti toženčevi za opravljanje zakonskih dolžnosti ono mnenje, katero so navedli že sodniki prve instancije in na katero so oprli le-ti svojo razsodbo in to njiju mnenje je tem krepkeje vtemeljeno, ako mu se doda od ene strani mnenje sodnega veščaka M. dr. L. N., slovom katerega je toženec vsaj relativno nezmožen za opravljanje zakonskih dolžnosti, rekše nezmožen nasproti svoji soprogi, današnji tožnici, od druge strani pa izvestno okolnost, da ni izvršil toženec s tožnico še nikdar poltnega občenja. Mnenje sodnih veščakov ne opira se pa samo na to, kar sta navedli in priznali obedve stranki, nego opira se tudi na osobna opažanja in na osobne pozvedbe in povedbe. Brez vsakega dvoma izrekla sta to svoje mnenje oba sodna veščaka dr. V. in dr. X. in z ozirom na to nedvomje, ni bilo treba, niti je ukazano, da bi bila pregledala osobno tudi tožnico, ne bi li se prepričala o njenem devištvu, ker tudi s takim pozvedenjem ni možno vselej in brezdvomno dokazati možnosti zakonskega druga za opravljanje zakonske dolžnosti. Z ozirom na raziskavanja sodnih veščakov in z ozirom na njiju mnenje, izraženo o njiju raziskavanji, smatrati je nedvomno dokazanim, da je bil toženec nezmožen za opravljanje zakonskih dolžnosti še predno je stopil v zakon z današnjo tožnico in da je le-ta njegova nezmožnost neprenehljiva in neozdravljiva. Toženec je še poudarjal, da je po §-u 1487. obč. drž. zak. zastarela tožnici pravica do tožbe. To poudarjanje in odnosni vgovor je pa brez vsake pravne podlage, ker določba §-a 1487. o. drž. z. razteza se izključno na pogodbe, katerim so predmet imovinska vprašanja in ker je upotrebljevati samo splošna pravila o zastaranji, kadar se izpodbija veljavnost zakonske zveze. Isto tako mogla se je nadejati tožnica, da se sčasoma odstrani nezmožnost zakonskega njenega druga za opravljanje zakonske dolžnosti in v tem oziru ne more se tožnik nikakor opirati na določbo §-a 96. o. drž. zak. Na podlagi vseh teh uvaževanj odbilo

je prizivno sodišče toženčevo in zakonske zveze zagovornika apelacijsko pritožbo, potrdilo razsodbo prve instancije, obsodilo toženca po §-u 24. zak. od 16. maja 1874, št. 69. drž. zak., da povrne tožnici stroške za apelacijski odgovor in prepustilo zagovorniku zakonske zveze, da se obrne na erar, ako hoče imeti plačane svoje zaslužke za apelacijsko pritožbo.

Z odločbo od 24. novembra 1896, št. 9141 odbilo je najvišje sodišče na Dunaji toženčevo izvenredno revizijo in ono zagovornika zakonske zveze in potrdilo razsodbi obeh nižjih instancij iz teh-le

razlogov:

Po mnenju vseh treh zdravnikov, sodnih veščakov, zaslišanih v pravdi, je dokazano, da je toženec podvržen sessuvalni psihopatiji, da boleha na erotičnem feticizmu in da je temu dosledno nezmožen opravljati zakonsko dolžnost s soprogo, današnjo tožnico. Veščak M. dr. L. N. proglasil je sicer le-to toženčevo sessuvalno nezmožnost za nezmožnost, nanašajočo se samo na osobo ž njim združeno v zakonski zvezi, in isto tako domneval je, da le-ta nezmožnost ni absolutno neozdravljiva in da je morda ni bilo pred zakonom, sklenenim med tožencem in tožnico; oba druga sodna veščaka dr. V. in dr. X. soglašata pa v jasnem, vsega uvaženja dostojnem mnenji, da je le-ta toženčeva nezmožnost, ki jo je pripisati nedostatku psiho-sessuvalnemu, neprenehljiva, neozdravljiva in da je bila že takrat, ko je sklenil toženec zakonsko zvezo z današnjo tožnico. Z ozirom na vse to, treba smatrati dokazanim zakoniti zadržek za sklepanje zakonske zveze, po katerem je v smislu §-a 60. obč. drž. zak. razvezati isto zakonsko zvezo, kajti ni zakon ne dela nobene razlike med absolutno in med relativno nezmožnostjo in zahteva samo, da je bila le-ta nezmožnost že pred sklenitvijo zakonske zveze, da je neprenehljiva in neozdravljiva. Da je pa bil toženec nezmožen za opravljanje zakonske dolžnosti že predno je sklenil zakonsko zvezo z današnjo tožnico in da je le-ta njegova nezmožnost neprenehljiva in neozdravljiva, vse to sta potrdila oba sodna veščaka dr. V. in P. dr. X. Njiju mnenji ne stojita si drugo drugemu prav v ničemur nasproti, pa je tem bolj vtemeljeno in nedvomno, ker se opira tudi na okoliščnosti, ki sta jih obedve stranki izrecno priznali, da sta se vzela namreč toženec in tožnica iz ljubezni in naklonjenosti, da sta živela oba celih šest let v zakonski

zvezi in da je poskusil toženec v tem času večkrat združiti se telesno s svojo soprogo, a da se mu to niti enkrat ni posrečilo. Vzrokov brezuspešnim tem poskusom poltnega občenja iskati je z ozirom na mnenja sodnih veščakov v toženčevih psiho-sesualnih nedostatkih, a ni jih iskati, kakor bi hotel to toženec, v slabi volji, povzročeni mu z raznimi razžaljenji in ponižanji. Ako trdi toraj toženec vkljub vsemu temu, da je zmožen opravljati zakonsko dolžnost, ni moč ozirati se na to njegovo trdilo iz razlogov že navedenih in njegovega predloga, storjenega v tem oziru, naj se mu namreč prepusti, da pokaže svojo zmožnost za opravljanje zakonske dolžnosti na svoji soprogi vpričo istih sodnih veščakov, ni nikakor možno uvaževati, ker je tako poskušanje že po naravi svoji nedopustno in ker je celo tak način dokazovanja povsem izključiti v sodnem postopanju. Še manj je pa ozirati se na druge toženčeve trditve, navedene še le v apelacijski in v revizijski pritožbi, da je izvršil namreč nemalokrat poltno občenje s svojo soprogo, ker stoje le-te trditve v očitnem protislovju z njegovimi navedbami, storjenimi v pravdi. Najmanj je pa uvažanja dostojen njegov predlog, naj bi pregledali sodni veščaki tudi tožnico, češ, ako je ti ne najdejo več device, bode sklepati, da se je on ž njo telesno združil, zlomivši ji smet (vzemši jej devištvo). Ta okolnost ni namreč nikakor odločivna v navzočem slučaju, ker je navedel isti toženec, da je tožnica, od njega sodno ločena že po odloku od 6. junija 1894, št. 3845, živela z drugim možem, s katerim je tudi sina rodila in da jo je tožil toženec pred pristojnim kazenskim sodiščem zaradi prestopka prešestvovanja. Toženec trdi tudi, da je izgubila tožnica pravico zahtevati, da se razdre zakonska zveza med njim in njo obstoječa, ker je živela ž njim v zakonu tudi potem, ko je zvedela, da je nezmožen za opravljanje zakonske dolžnosti. Zaman se sklicuje tu toženec na določbe §-a 96. obč. drž. zak., kajti zakonita ta določba razteza se samo na one zakonske zadržke, glede katerih se nahaja slovom §-a 96. obč. drž. zak. ena stranka v krivdi. V slučaju §-a 60. obč. drž. zak. ne more pa biti o tem govora, saj se nadaljevanjem zakonskega življenja ne more in ne sme smatrati onega družabnega življenja, v katerem je izključena zaradi nezmožnosti svrha zakonske zveze. Toženec je grajal sicer vse sodno postopanje trdč, da je isto nedostatno in da si stoje mnenja sodnih veščakov drugo drugemu

nasproti. Nedostakov v sodnem postopanju ni pa prav nobenih, niti si stoje mnenja sodnih veščakov drugo drugemu nasproti. V rešitvi apelacijskega sodišča bila so ovržena vsa toženčeva napadanja, naperjena zoper izvolitev P. dr. X. za sodnega veščaka. Isto tako ni ga prav nobenega razloga, da bi se po določbi §-a 101. obč. drž. zak. odredil poskus naj bi oba, v navzočno pravdo zapletena, soproga še eno leto vkupe živela, kajti z ozirom na dokazano toženčevo nezmožnost za opravljanje zakonske dolžnosti, katera je vsekakor — in bodi to samo njegovi soprogi nasproti, — neprenehljiva, ni nadejati se iz takega poskušanja prav nobenega povoljnega uspeha, da tak-le poskus treba je celo izključiti, z ozirom na nastale razmere, obstoječe dandanes med tožencem in tožnico, ko je njima že sodno dovoljena ločitev od mize in postelje in ko je ovadil celó toženec tožnico zaradi prestopka prešestvovanja, v katerem je bila razveseljena s krepkim naslednikom. T.

Književna poročila.

Mjesečnik pravničkoga društva u Zagrebu ima v br. 11. za mesec november t. l. sledečo vsebino: Njekoliko spornih pitanja iz kaznenog postupnika. Napisao dr. Nikola Ogorelica. — Sumarni načrt i ocjena građanskog zakonika za Njemačku carevinu. Napisao dr. Stjepan Posilović. — Kolizija istodobno u podnesni zapisnik stiglih molba. Napisao dr. Mirko Košutić. — Kratki osvrt na švajcarsko zakonodavstvo o štampi. Napisao dr. Vladimir Pappafava. — Pravosudje: A. Građansko. B. Kazneno. C. Mjenbeno-trgovačko. Iz upravne prakse. Rješitba kr. financijalnoga upravnoga sudišta. — Svaštice. — Književne obznane. — Viestnik. — Br. 12. za mesec december ima pa sledečo vsebino: Njekoliko spornih pitanja iz kaznenog postupnika. Napisao dr. Nikola Ogorelica. Svršetak. — Sumarni nacrt i ocjena građanskog zakonika za Njemačku carevinu. Napisao dr. Stjepan Posilović. Svršetak. — Uzaloženje slobodnih rovova. Napisao J. K. — Razmatranja ob osnovi novoga stečajnog zakona. Napisao dr. Mihovil Bišćan. — Neke primjetbe osnovi novoga hrvatskoga pobojnoga zakona. Priobćio dr. A. Badaj. — Pravosudje. A. Građansko. B. Kazneno. C. Mjenbeno-trgovačko. Iz upravne prakse. Rješitba kr. financijalnoga upravnoga sudišta. — Svaštice. — Književne obznane. — Viestnik.

Lehrbuch des österr. Handelsrechtes, unter steter Berücksichtigung der Rechtsprechung des obersten Gerichtshofes. Dr. R. Fr. v. Canstein. II. B. Sachenrecht und Obligationenrecht. — Berlin. 1896. — Carl Heymann.

Compendium des österr. Rechtes. Das Handelsrecht, Dr. R. Fr. v. Canstein. II. B. — Berlin. 1896. — Carl Heymann.